

ФІНАНСОВА КОРПОРАЦІЯ ВІДБУДОВИ ВЖЕ ВВІЙШЛА В ЖИТТЯ

ПРИЗНАЧЕНО ДВА БІЛІОНИ ДОЛАРІВ ДЛЯ ПОЛЕКШІ І ЛІКВІДАЦІЇ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер підписав законпроект в справі покликання до життя мільярдної фінансової корпорації. Замітне те, що хоч тут розходилося про корпорацію, яка розпоряджатиметься великими грошми, то і посади і сенатори президент не змарнували тепер ні хвилини, а подогодили всі формальності прямо з небувалым для уряду і конгресу поспіхом.

В наступних тижнях конгрес ухвалить, щоб держава касу субсидувала для фінансової корпорації \$500,000,000.

Генерал Дос, відомий світовий банкір, котрий є головою корпорації, запевняє, що на протязі тижня властє зорганізувати корпорацію до цієї мрії, що вона буде вже функціонувати, себто улягати кредит.

Дирекція буде складатися з 7 директорів. Три з них будуть директорами. Тих заміняє президент, але запропонують їх демократичні провідники.

Президент Гувер заявив, що фінансову корпорацію відбудови створено на те, щоб вона спинала дефіцити в хліборобстві й промислі та щоб дала безробітним роботу.

ТРЕБА ОШАДНОСТІ, А НЕ НОВИХ ПОДАТКІВ.

ВАШИНГТОН. — Торговельна Палата Злучених Держав оголосила звіт у справі нових податків. В тім звіті підкреснено, що держава рахується тепер з такими видатками, які були вложені до бюджету в часі найбільшого добробуту. А таку господарку неможливо продовжувати в часах теперішньої великої скрути.

Звіт цей критикує також видатки на публичну розбудову. Кажеться, що й ці величезні видатки є з економічного боку недоцільні. Бо держава стягає гроші на ту-що дорожню податків, себто стягає їх з таких жерел, де ті гроші були би вжиті з далеко більшим пожитком і давали б далеко більше заняття безробітним.

НЕ ДАЮТЬ ІНСПЕКТОРАМ ЗБЛИЖАТИСЯ ДО ПУБЛИКИ.

НЮ ЙОРК. — Цілий персонал „Гелт Департементс Бюро оф Фуд анд Дроугс“, який складається з 75 інспекторів і помічників урядовців, розміщено по нових місцях, бо завважено, що коли урядовці довше остаються на одних місцях, тоді вони не виконують добре служби і є поблажливі супроти „сусідів“. Це значить, що за хабарі інспектори не добачують того, що повинні бачити.

ПРОТИ ОБНИЖУВАННЯ ПЛАТЕНЬ.

ВАШИНГТОН. — Демократи з Ню Йорку організують у палату посів опозицію проти проекту зменшення урядовим платен. Вони кажуть, що коли би конгрес заважився за зниження платен, то було би величезним нещастям, бо всі приватні підприємства пішли би за конгресом. А це мало би фатальні наслідки, бо це збільшило би депресію.

Противники зменшення платень покликуються на президента Гувера, котрий був завжди проти такого зменшення, а обстоював задержання дотеперішньої життєвої стони. Вони кажуть, що зменшення домагаються тільки демоаги, бо не знають нічого виходу з економічної скрути, а хотіли би показати, що й вони щось роблять, щоб поліпшити положення краю.

ЩЕ НІХТО НЕ КУПИВ ЗВІТУ ВІКЕРШЕМА.

ВАШИНГТОН. — Звіт комісії Вікершема обіймає 2,916 друкованих сторін. На друку діало \$2,850-320.46. Даремно роздано членам конгресу 1,929 примірників. Кождий примірник має 5 томів. Є ще 300 примірників до продажу, але ніхто їх не купує.

КАМІР ПРО КАРУ НА АЛІНТІВ.

КОЛОМБІЙ (Місурі). — Бушій кайзер, Вільгельм Генгошюлер, вивсел професорови Кокранові лист з подякою за його книжку „Джермені Нат Гилті“, а разом з тим написав, що історія ще кинє багато нового світла, яке ясніє, що Німеччина не спричиняла світової війни. Оце, пише кайзер, що алінтів, себто Англія, Злучені Держави, Італія і Франція, тепер опинилися в такому тяжким положенню, є карою за ті злочини, яких вони допустилися в 1914 році, а потім ще в 1918 р. у Версаль.

НЕ ДАЛИ СЕБЕ ВИКИНУТИ З ПОМЕШКАНЬ.

НЮ ЙОРК. — З дому під ч. 2,802 Оллівейв евеню в Бронксі почали вивантажувати 17 родин за неплатення чиншів. В домі в околиці 1,929 осіб, а з них 500 людей і почала обкладати камінями Муррін та поліцію. Якня 4,000 суєвків стали по стороні довжиків, котрі домагалися зменшення ренту. Вийні власники доми згодилися зменшити місячно рент від 2 до 4 доларів.

Арештовано 8 осіб, з яких 5 судили відразу звільнив від вини.

КРИЗА ВУГЛЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В ПОЛЬЩІ.

Вуглева промисловість у Польщі опинилася перед повною руїною. Спад на ціні англійського фунта дав можливість Англії витиснути польську вугільну з міжнародного ринку. Робітництво в польських вуглевих майнах одержує мізерну платню, 70 центів на день, а тому вони не погоджуються на зменшення цієї платні ще на 21%. Власники майн загрожують замкненням майн від 1. лютого, що грозило повною руїною польської вуглевої промисловості.

КОНТРОЛЬ УРОДИН І БІДНЕ НАСЕЛЕННЯ.

На річних зборах „Амерікан Біт-Контрол Ліг“ у Ню Йорку стверджено, що по іррелевантно 10,000 випадків можна ствердити, що контроль уродин не є справою, в якій зацікавлені багаті класи, бо по-перше і поміч шукають в кіншій головно жінки, котрі мучуть не заробляють більше як \$20 тижнево. Між ними було найбільше жінок-чужок, у віці між 30 і 38. Стверджено далі, що контроль уродин не розв'язує „виправ економічної проблеми, але є в теперішніх часах дуже важливою ділянкою на полі соціальної праці.

КРАЇНА БОРОДАТИХ ЖІНОК.

Лікарська Академія Франції вислала недавно спеціальну комісію до т. зв. „країни бородатих жінок“, себто до департаменту Лью-е-Гарон, на південний схід від Бордо. Комісія мала прослідити, чому жінки, що мешкають в цих околицях, мають великий заріст. Особливо в двох містах цього департаменту кожна жінка мала дівчину має вуси й бороду.

Комісія прослідила, що жінки ці не належать до ніякої спеціальної раси, тільки у воді в Долекар знаходяться розпушені мінерали, які дуже добре впливають на заріст. І ще ця вода є причиною сильного заросту.

БУДЕМО МАТИ ШТУЧНИЙ ДОЩ.

В кругах паризької Академії Наук викликав величезну сензацію виступ французького вченого Дібоа, т. зв. штучний дощ. Можна буде випустити його також і нап. на Сагарі, що вже посуху не буде.

Виявлях ученого ґрунтоваті на згущенню вогкості, яка є у воауєсі. Дібоа творить т. зв. примітивні каліаї, що кинув горючий воаує ітнє догорів й там грілуватий меться в штучних хмарах.

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ ДІПЛОМІВ У ЧЕРНІВЦІХ.

Пік таким наголовоком лише чернівчанин „Час“, що чернівчанин сиріанна арештував 24-річного Леоніда Гоманця, який за підписом фабрикацію рідного роду дипломів. І так єдиного т. зв. маює мати купувало. 8-3 тисячі левів, а великої матири 6-10 тисяч левів. Між власниками фабрики дипломів є один істотний, що потребує малої мити ані анішеу, але багато й інших румунських урядовців користували, пенсе, з яких фабрик дипломів.

ЛОВЛЯ МІЛІОНІВ.

Перед 60 роками видобули перні перні біля берега Австралії. У тих часах, сьогодні звичайне їм важке ремесло, — ловля перна мала по-своєму романтично та розбійничство. На морському білі біля північного берега Австралії було багато перлоносних мущин. Ніхто не стерів береги, тусовці острови замешкували тубільці, у водах роїлися рибки... Швидко почали тут кружати шукачі золота. Човняки переплавали на острови та від грози револьверів вибирали найкращих плавців і осіб, кидали їх у море та наказували порятати на дно. Зітнали човняки з кількома мущинами, або не вертає вже ніколи. 1872 р. право на австралійські острови, добувши, криваву тубільців з проляву Тореа та заборонили ловлю перна, одначе вона не зупинилася, а йшла на Новій Гвінеї. Розвинувся могутній та поплотний промисел. Річно відстрілювали перна вартістю 5-7 міль. зол.; мало відомі острови з проляву Тореа відстрілювали пальму пернства арабських берегах, як „країні перна“. Праці не змінювалися технікою, праці не змінювалися поринами на дно моря, глибоко киданця метрів. Нурцем є майже завжди, австралійський тубільці, або Малія. Лише тоді, коли дно моря лежить глибше під водами моря, одягає нурець нурковий одяг. Звичайно поринає на вух. Знаряддя до відірвання мущин слугують йому дерев'яний патик; має тек кожух з трості на збирання їх. З бігом діл вичерпуються шораз більше коаїс багаті перами по-берега. Сьогодні за перлоносними мущинами нурці поринають шораз глибше, нурковий одяг стає шораз більшою кількістю. Торговельний промисел ловлі перна ставлений зовсім новим. Три великі контери поборили слабших суперників, а тепер борються за крапі добуток. Два з них стили японці. Зніла доба грати на це Австралія, котра може лаятися набути з перелонних японських островів, але вона безсилля супроти тих, що грабіжництво рукою сгинули по серце Майкруді, щоб чужим багатствам скріпиту „країну схолодного сонця“.

СКАРВ БІЛЯ УЖГОРОДА.

Столицю Закарпатської України, Ужгородом, проголошено вістка, з якої чеська преса зробила сензацію. Саме в жовтні минулого року чеська поліція арештувала в ужгородських лісах двох Москвалів, які приїхали аж з Японії на яксь розшуку. Поліція їх придеркала. Описав справу захитав, а зараз почалися нові розшуки та розкопки в злісних азовах і провалях біля Ужгорода. Тепер їде го-рячкова прая пер більшими морозами, але за кілька днів вона мусить зупинитися. У перших місяцях війни саме тимі просмиками Карпат дедерлися російські війська, а саме 48-ма дивізія піхоти. В яких місяцях наступ завовався і німецькі та мадирські полки наступали з усіх боків на самотню дивізію. І командант, відомий з невадливої контрреволюції 1917 р. ген. Корнюков, приказав відворот, який швидко змінився в безладний розсип. Віддали ки-дана зброю та баякали карпатськими лісами. Касою дивізії пікувалися п'ять старшин, які мали й перевезти до Росії. Одначе вони збавунали на шляху та спинилися в камієньковому лісі за Ужгородом. Були певні, що попадуться в „полон, тому вирішили скриві акаювати. Перетинувши ліс, що хтосьбод із них вийшов би живим, після війни має повернутися на місце і добути скрив. Після повертуту до штабу армії старшин екавали, що старшини діяли разом з скривішником появився в полон. І в повірлях; ніхто їх діявний не сумнівався в їхні слова. Вічна та революційна революція, тільк старшини, Діла позаван на фронті підчас наступу на Тернопіль, одного розстріляв Чека в Одесі, бачи загинув без вісти, одні замирилися живим. Був до недовіда старшиною у штабі армії“ отаман Семаков, що вела партизанську боротьбу з боушениками на Далекому Сході. Звідти він привів до війни на Закарпатську Україну. Чесна поліція арештувала його, він принається до того, що сьогодні шукає військових півтора мільона злотих рублів у порозумінню з чеською владою.

ВЕЛИКА ПОЖЕГА В БУКОВИНСЬКОМУ СЕЛІ.

У селі, Боючкучу (коло Чернівців) вибух великий вогонь, що знищив до та 15 господарств. Серед сільського населення повстав переполох. Вогонь вибух в домі одного селянина, що ходив по обійстою з лямпою. У stodойні пала йому лямпа з руки і запалила солому. Вітер перекрутив огонь на сусідній забудовуванні і в короткі часи згоріло 15 хат. Пятнадцять родин опинилися серед зини без даху над головою.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВЛОМ ДО АДВОКАТСЬКОГО МЕШКАННЯ.

В Бродях невідомо справини арештували до мешканця місцевого адвоката, Теодора Жемюріка, та криваві бою 1,000 доларів рогіткою і кастету з біжуретною вартістю теж око 1,000 доларів. Власники відікали.

НОВИЙ РАДЯНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

Центральний комітет комуністичної партії ухвалив бюджетні видатки на 1932 р., у висоті 21 мільярдів рублів, а бо 4,900 мільйонів більше, ніж торік. Половина суми буде призначена на розбудову великого промислу, особливо металевого. На совхозів і колхозів призначено 4,300 мільйонів, на розбудову залізниць, водних доріг і повітряних флотів 3,330 мільйонів рублів.

ОРИГІНАЛЬНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

Дуже оригінальною демонстрацією онді у Відні один безробітний „мюларський“ челядник. В ясний день він виліз на верхок одного костела над Дунаєм і виголосив до 2 тисяч глядачів промову на тему „нужди й безробіття“. Це своєрідне віче трвало більше як годину. Ораторський запал молодого „мюляра“ угадано швидко пожежна сторожа, що скариванні змусила промовця злізти з досить високої трибуни.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ БІЛА ТРОХ МАЙНЕРІВ

Почалися криваві демонстрації майнерів проти зменшення заробітної платні.

ВАРШАВА (Польща). — На польському Горішньому Шлеську, біля Рибника, польська поліція стріляла в робітників майнерську демонстрацію, що була уладжена як протест проти зменшення на 21% заробітної платні майнерам, як це хочуть зробити власники майнів. Підчас стрілянини вбито трок робітників і кількох тяжко поранено. Демонстранти обкидали поліцію камінням і деякого поранили. В демонстрації брало участь поверх 700 майнерів.

Друга кривава сутичка робітництва з поліцією відбулася в місті Хойніці на німецькому кордоні. Там безробітні захопили ратушу і деякі міські будівлі, домагаючись праці або допомоги. На допомогу поліції послано військо, але лише при його допомозі поліція вдалося звільнити міські будівлі від безробітних. Притім трох поліцейських поранено, а також поранено й арештовано кількох робітників.

Міністерство праці робить заходи, щоб залагодити конфлікт між майнерами та власниками майнів. Вони звернулися до власників з пропозицією не оголошувати звільнення з роботи робітництва від 1. лютого, а згодитися на роземчу комісії для обопального порозуміння.

ПОЛЬЩА В БОРГАХ, АКУ У ШОВКАХ.

ВАРШАВА (Польща). — Урядова газета „Монитор Польскі“ подає, що борги польської держави досягають величезної суми. Польська держава винна на Америці 302,911,150 доларів і 1,680,000 англійських фунтів стерлінгів; Англії винна 4,676,500 англійських фунтів стерлінгів; Франції 2,296,904,500 франків, а Італії 353,654,450 лір.

Загальна сума цих боргів в доларях наближається до 450 мільйонів доларів, коли рахувати фунти стерлінгів, французькі франки та італійські ліри по теперішній дуже зниженій вартості паперових грошей.

ПРОВОКАЦІЙНЕ ПОВЕДЕННЯ ЯПОНЦІВ.

ШАНГГАЙ (Китай). — Командуючий японською флотом в Шанггаї, адмірал Шіозава, домагається, щоб Китайці припинили свої протиняпонські виступи не лише на китайській території міста, але й на територіях концесій європейських держав. Він грозить захопити воєнною силою всі китайські організації, що ведуть протиняпонську пропаганду й працю, не зважаючи на те, де такі організації знаходяться.

На це консулі європейських держав заявили японському адміралові, що вони не допустять ніяких японських військ у дільничках концесій європейських держав і готові зброєю виступити проти японської спроби. Адмірала Шіозаву попереджено, що така його поведінка викличе гострий конфлікт, впершу чергу з Англією й Америкою. Адмірал відповів, що він ділат згідно з інструкціями свого уряду, щоб припинити протияпонську агітацію в Шанггаї.

УРЯД МЕК ДОНЕЛЛА ВРАТУВАВСЯ.

ЛОНДОН (Англія). — Уряд Мек Донелла вратувався від кризи тим, що ухвалено не небувалий в історії англійського уряду прецедент, що навіть для принципівих рішень уряду не потрібно аттєй всіх членів уряду. Це дало можливість йти вперед в кабінеті міністрів Сноуденови, котрий не був згідний з впровадженням підвищення митних поборів на дові до Англії, а з другої сторони вратував прем'єра Мек Донелла від необхідності або добути згоду на це цілого уряду, або податися до димісії зі своїм урядом.

Сноуден баче задовольнений з того, що йому дозволено представити в палаті посів особисту думку й боронити її перед посланцями. Цього також ще не було в історії Англії, щоб хтось з міністрів виступав перед парламентом зі своєю окремою думкою, незгідною з більшістю уряду.

РЕПУБЛІКАНСЬКИЙ УРЯД УСПІШНО БОРЕТЬСЯ З КОМУНІСТАМИ.

МАДРИД (Іспанія). — Енергійними заходами уряд майже скрізь в Каталонії знову привернено републіканську владу там, де були прокламовані „радянські републики“. Уряд сподівається, що він справиться з комуністичним рухом та з тими зворушеннями, які комуністи викликають у різних частинах Іспанії.

До цих зворушень уряд приготувався давно, а тепер робить нові заходи, щоб не допустити до комуністичних успіхів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1915, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕПЛАТА:	
Three cents a copy		Подписное число три цента.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	3.75	На пів року	3.75
Three months	2.00	На три місяці	2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерсі Сіті і Заграницю:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	5.50	На пів року	5.50
Three months	2.75	На три місяці	2.75

За оголошення реклами не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади нахвалити посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "СВОБОДА": Montgomery 5-0498. Тел. V. H. Союз: Montgomery 5-1838.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЛІКВІДУЮТЬ, А ЗБІЛЬШУЮТЬ КРИЗУ.

Економічну конференцію, яка мала відбутися в Льюїсвілі і започаткувати економічне замірнення Європи, відложено. На як довго, поки не знати. Кажуть, що до травня, бо тоді сподіваються такої нужди і загальної кризи, що і американський уряд не буде оглядатися на надходженні вибори, а буде змушений у власний інтерес вважати таку конференцію ринком своєю.

Економічна конференція була би тепер нецільна. Злучені Держави заявили, що вони не хочуть мішатися до європейських справ та вважати, воєнні договори і репарації за дві особні справи, з тим, що їх обходять довги, а щодо них — справа вже вирішена. Америка не думає їх дарувати чини зменшити, не не думає продовжувати мораторію.

Поза цим заявою американського уряду маємо теж заяву німецького уряду, який опирається на звіт дорадчого комітету з Базелю, в котрім стверджено, що Німеччина не є в силі далі платити репарації. Німецький уряд не задовольняється навіть продовженням мораторію на рік чи два, а хоче нової розв'язки цілої репараційної проблеми. І справа виглядає так, що всі німецькі партії, уряд і весь німецький народ згодні з тим, що вже більше не треба Німеччині платити ніяких репарацій. Гітлерівський виразно підкреслюють, що на Німеччину наложено тягари, яких вона не була, не є і не буде в силі виконати.

Кожний бачить, що супроти того всього годі ті теперішніх часів скликувати економічну конференцію, коли вона радше погіршила, а не поліпшила економічну ситуацію. Бо коли Америка не годиться навіть на продовження мораторію, а не то на зменшення воєнних довгів, а Німеччина не має взагалі охоти сплачувати далі репарації, то якж тут може бути згода? Може тільки вийти новий конфлікт і нова французька інвазія. Бо коли Німеччина не хоче, чи не зможе платити, то Франція має право до окупації німецьких земель.

Все те може довести до нового потрясіння Європи. Тоді Злучені Держави не то, що не дістануть звороту вільних позичок, але готові втратити і ті мільярди доларів, які позичено Німеччині по війні. В тім хаосі є одна надія: що холодин розум такій акції побудити і до економічної конференції такій прийде тільки трохи пізніше. Інакше треба би чиститися з іще більшим хаосом, руїною, а то й з новою війною.

ПОЛЬЩА, ЛІГА НАЦІЙ І УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Заклики Польща одержала Східну Галичину, вона подбала у варшавському союмі про ухвалення славних "законів", які ніколи не ввійшли в життя, і які не були закорні про автономію у Східній Галичині та про створення українського університету до двох років (ракуху) від 1922). Ці перфідні закони призначили між іншим до того, що толові держави Антанті передали Галичину в цілому Польщі, поробиши в дотичному договорі деякі застереження. Колиж Польща їх підписала то тимчасовим перебрала на себе міжнародні зобов'язання. Використовуючи цю обставину, що Українці як недержавна нація не мають вступу на не збори держав, могли Польщі в Женеві владати благодарних, згідливих і толерантних державників. Часом десьтам щось відозвалися Німеччина та її стільки. І знов уся затихла, бо Польща зі своїми "добрими" сусідами вміла дати заступникам інших держав на притики, що до Німці тільки такі люті за те, що їм відібрали Помор'я. Шлеск чи те там що і, що їм розірвали їхній матерій край славним "коридором".

Але "вирвалося" Польщі, що вона дала себе спровокувати за спалення деяких стрит збіжжя, що належали до Польщі, почала "успокоювати" весь український народ. Українці заслали жалобу до Ліги Націй. Розглянення цієї жалоби звернуло увагу підписаних держав, що там, у Східній Галичині щось дійсно не в порядку. Вже два рази відсували розгляд цих справ на рад Ліги Націй, але обіцяли, що розглянуть її в січні ц. р. Це ще не значить, що так дійсно буде, але Польщу це вже так добре настрашило. Ось тому вислала вона свого великанка до Англії, в якій деякі інтересливі особи зазедно зливають у парламент уряд, коли то вже раз світ дізнається, що сталося в Польщі в 1930 р., висладе Пальсудський до Румунії лордлард і з проханням, — "сприятим", висладе делегацію своїх легіонерів до Італії, де вони поблакали з королем і навіть із самим Муссоліні; словом: заподіають ласки, в кого лише

можуть. Не треба зараз думати, що Польща боїться, щоби їй не відібрали Східної Галичини. Але жеск до трохи не приємо, коли всі зачинають гукати. І чим ближче до сесії яка має відбутися 28 січня ц. р., то Польщі стає більше нервово.

Дня 20. грудня 1931 р. скликав лавський воевода нараду, на яку прибули 28 запрошених громадян, що є виділованими в рйних товариствах суспільного характеру. На тій нараді сказав воевода, що при веденні біжучих справ є багато буденних, алякоальних питань, які можна лише тоді з успіхом розв'язати, коли мешканці воеводства будуть трактовані як його співгосподарі. Вправді просить, щоби не витягати обопільних (і) мнуклих, кривд, але вестати обіщоє простудіають всі справи, порушені на нараді, — простудіають, так, якби на це не мала Польща вже 13 років часу.

Польща телеграфічно Ангелію сповіщає світ під датою 18. січня ц. р., що навіть у польському союмі заговорили про українську справу міністр внутрішніх справ, полковник Перяцький. Хто привик до того, що в Польщі нема ніяких українців (по польським урядовим джерелам), того тепер здавну, пощо міністр нараз говорить про якихсь-там існуючих українців.

Перегадуючи зміст промови отого польського міністра про Українців, стає нам ясно, чому в Польщі міністрами полковники. Дев'ять, чи "дів'ять" мав би відвагу подібні речі говорити. Причому міністр не забув не тільки баламутити заграницну публічну думку, але також, — до змоги (добро вваж в нього була) вистри вкрути, а бодей тієї недівері в круги самих лаві Українців.

Міністр Перяцький підкреслює у своїй промові, що "рівність прав і обов'язків польського й меншовестого (нова нація — авт.) населення була причиною, задля якої уряд уважав за вказане задоволення з міру спроможності домагаючі меншості під умовою, що вони заховать суттєву лояльність супроти польської держави".

Бачите: домагаюча "меншовість" (у цьому й Українці)

уже задоволені. Хіба правда, бо п. міністр ані не загнув, коли це говорив. Це стає очевидно не задурно, а за "суттєву лояльність". А що погляд польського уряду на погляд лояльності іший, як погляд Українців на справу, то важко сказати, чи домагаючи Українців усьновени, чи ще тільки будуть сповнені.

Але щось уже в тому сумніти. Кажі міністр, що в 1930 р. мали Українці 5,147 кооператив, коли в 1921 р. було їх тільки 578. Це нібито заслуга Польщі і її уряду, що закріпачив останнього ратується самі перед шкідливим економічним упадком при допомозі кооператив. Ніби на думку міністра заслуга уряду полягає в тому, що уряд не знищує життя тих українських кооперативів, хоч вони, каже, політичні шпани, а не економічні. Говорить про кооператив, каже міністр, що розвиток в тій ділянці інтересів горож як Польськ так і Українськ (так такі сказав). Українців не був ніколи в минулому утруднюваний, ані не буде в будучині. Дивно було би, якби міністр не знав про шикани супроти української кооператив, або про те, що на Волині зовсім не допускається до творення українських кооперативів.

Тут уже міністр прикурює око і без сорому говорить, що кооператив мусить зрівнятувати своє становище до держави, а держава, улашнуючи фінансової допомоги організаціям, мусить мати змогу контролювати, чи відповідають зрівняно позичені суми. Цей уступ промови міністра повсюди вложені для тих таких націй, які скоріше чортів повернуть, як сумо. Може бути, ба навіть певне, що польська кооператив користувється не тільки позичками, але й допомогою з публічних фондів.

Одначе українська кооператив не має ані сотки ні позички ні до, омого з державних фондів! Що промова міністра Перяцького була для заграниці, про це свідчить уступ, який він присвятив справі шкідливництва в Польщі. Ось його слова:

"В ділянці культури треба підкреслити факт (міністр усе підкреслює), що в 1930 було 4,821 українських при-

людних шкіл, коли перелік війною було їх зазедно 4,010". Не знаємо, відки міністр уявляв такі цифри, але знаємо одію, що на підставі дотеперішніх польських урядових джерел — вони фальшиві. Перелік війною ми мала в Австрії, всього 3,996 українських людських шкіл. З тим доріком ми приїшли під Польщу. Крім цього північно-західній української землі (Волині, Холмщина, Полісся, Підлясьє) принесли з собою до Польщі 1,500 аселюдних українських шкіл, які ми створили Українська Народна Республіка за короткий час свого існування.

Отже разом було українських шкіл, але й то аж по війні. А як стоїть справа сьогодні? Дня 10. жовтня 1930 р. сказав начальник національного відділу при політичному департаменті в міністерстві внутрішніх справ (отже підначений міністра Перяцького) заграницні кореспондент, що в 1929/30 році було в цій Польщі українських шкіл 7161. І ця цифра перебільшена, а вже міністра, то зовсім фальшива.

І хоча то саме так зросли українські вселюдні школи в Польщі? Знаємо, що з приводу повсюдного приросту дітей у шкільному віці писав "Львівський Кур'єр Подзєнний" в 1930 т. так:

"Шкоби сик-так ратувати положення, уряд обіцяв союмої, що від вересня 1931 р. признають 3,500 нових учителів. Та на ділі не тільки не дав тих обіцяних 3,500 нових учителів, але усунув зі служби яких 10,000 учителів, закрив 2,000 шкіл, а в решті шкіл поставили класи та попереминовали 7-класові школи на 4-класові, а 4-класові на 3-класові і т. д."

Чи дивні в тому часі, коли уряд закривав школи та звільняв учителів — направила поставали українські школи аж у такому числі, як подіє міністр? Коли ходити про Галичину, то такої скількості вселюдних шкіл ми на раз навіть не вимагаємо. На 724 міст всього лише 6 українських вселюдних шкіл. Відділяж у такому разі набралось так багато їх? Іх і сьогодні нема. Але міністри треба було хоч би — вбачайте — зберегти.

Багато це всячнині наговорів міністр Перяцький, стільки

ки, що як за границю це прочитати, то готові сказати: ну, українську справу маємо сміло відкинути; алж в читали, товаришу міністр, що говорив польський міністр у союмі! А він говорив, що "ураді буде старітися заспокоїти подання відповідаю образова-ної української інтелігенції в публічних службі". Шкода, що уряд цього було старітися далі працю українським інтелігентам, а не дає їм жме. Але заграницним товаришам така заява може вистачити.

Коли одію так гарно склалася для Українців у Польщі, а друге це коліс настане, — тоді побідить історичний інстинкт (що не?) і політичний розсудок і розпідніється довга ре польсько-української співпраці, однаково корисної для обох народів", кінчить міністр Перяцький свою промову.

Дійсно ідіалі. Самі вареники будуть дістати в рот! Розуміється, що, говорючи про "довгу сру" співпраці, має міністр на думці теорію Айнштейна про т. зв. зглядність. Очевидно, що всьий, що боділа забавляла нас відносини між Українцями і Польськими, не може брати поважно цієї теїї салами міністра. Але коли представники інших держав будіа зади якихсь причині потрібні владати "переконаних", то будуть мати претекст до цього. Перяцький сказав свою промову не запізно й не заскоро: сесії Ліги Націй не нема, а коли почнеться, то всім же буде в тиці його промова. На вський випадок Польща сподівається горючої сесії, коли тим разом іменуваля 16 урядових представників до Женеві.

X.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає кінтійною державно-світійною апарату, а в мішаній — доповнює її запевні роботи. Скількиж більше значення для бездержавного українського народу має "Рідна Школа" в старому краю! Пам'ятаймо на це!

Національний Ідеолог українського народу перефразіє дитину в Старому Краю: "В Рідній Школі! Тому підтримаймо її завдання в кожному під-свідатті!"

Михайло Зошенко.

ЖІНКА З ЦВІТАМИ.

Ось, знаєте, до чого дійшло, — напишиш на поважну тему — таке знаємо смішне оповідання, а вже публіка обиджається.

— Ми, кажуть, хотіли веселеске почитати, а тут чомусь наукове нашірвало. Так годі! Авторське назвище повинно відповідати саме за себе.

І так приходить тепер усякий раз виправдується, коли щонебудь не так і коли, скажімо, темою взята не така вже надто сміхотворна.

Ішим разом бувають такі маюсінські теми, взяті з життя. Так якякебудь балка, моральність, погане вбачство або маєток свинюки.

Тут, справді, багато не поспієшся та не розосмієшся похвалюючої публіки. І рад би, так сказати, обслужити читачів з того боку, так обставини не дозволяють.

Або, наприклад, оце оповідання. Рішуню сумо. Про те, як одію інтелігентна жінка потонула.

Так сказати, сміху з тієї події небагато — можна зобразити.

Тяжко покірливий просба простити автору за його нахобство за те, що він береться за такі вже надто жалюгідні п'яні оповідання.

Ну, як би там і не було,

який сміх, як хотілось би.

— Тим ліпше, повторюємо: який уже там сміх, коли якась жінка потонула. Вона потонула в ріці. Хотіла їй купатися. І пішла по колодах. Там на ріці коло берега були гонки. Такі плоти. І вона любила ходити по тих колодах подальше від берега для простору та краси тай там купатися. І, самособою, потонула. Одначе справа не в тому.

У нас в селі Відряде над рікою Невою прихав того року на дачу якийсь такий інженір Микола Миколаєвич Горбатів. Він інженір технологічний або дорожний. Словом, у нього на шалці якийсь такий значок — плавник і ще щось там. Та не в тому справа.

Весною той інженір прихав у Відряде той інженір і своєю молодого жінкою Ніною Петрівною.

Січного такого особливого в ньому не видно було. Так, жінка й жінка. Чорнявкий така, нестерня. Все в речувачах песті. Або вона їх держить або люда. І, самособою, зодягнена дуже гарно.

Не зважалою на те, інженір Горбатів її так дуже любив, що діяно було гадати.

Видно, він від життя нічого не мав і п'якуди не пияв. Він суспільного тугару не ніс. Фізікутурою не займався. Стає не писав. І взагалі, треба широкі сказати, він утік від суспільного життя.

Він не держав кроку з сучасністю. Йому було, певно, іще в сорок і він увесь був

у своєму минулому. Одним словом, йому подобалося минуле буржуазне життя з ріжними подушками, консьоме і так далі. А в теперішньому біжучому житті він нічого, крім грубого, не бачив і свою особу від усього відвертав.

І наскільки вона, дружина, не зрадила його, він розповідав їй реакційні думки та погляди.

— Я, — каже — людина глибоко інтелігентна, мені — повідає — доступне розуміння ріжних містичних і абстрактних кий картини мого дітотичного віку. І я — каже — не можу вловлюватися тією грубою дійсністю, спеціалістом, скоріше, копірним і так далі.

І він, каже — вихований на ріжних гарних річах і витрених, багато ніяку любові не бачив, ніяку пристойності в грубих обіймах і так далі і тому подібне.

І ось на основі того всього він відірвався від мас і вкінці замкнувся в своєму родиноному житті та в свою любов і до тієї своєї міністкі з цвітами.

А вона, безумовно, відповідала своєму назначенню.

І наскільки вона була його дружиною — вона грала в його дулку, з усім таким погоджувалася та страх як падала над колишнім життям.

Або грядка незабулків. Ось, значить, так те було подуржжя зі своїм коханям. Про те годі сказати, щоби вона його — надто любила й убожала, та він, справді, очей з нею зводив. Рано він відіждав напаровом, а вона, в своїх маленьких пенжарі, спішній його проханням своїми тоненькими інтелігентними ніжками. Він її, лінкити, придержує, щоби, Боже борила, вона ніяки собі не вивинювала. Тай щось її шепеле, воздущні пошлунки з пароллава посилає. Одним словом: гідко глядати.

Ось він відіхав, а вона сіла та сиділа, наче дурна річ про ріжні абстрактні р'єри. Ну, п'яди, попері, коли не хочеш фізікутурою займаюся. Або п'яди томуж своєму Горбатову лінкити прибері. Ні, Сидить і сидить. І їсти не просить. За те потім, напевно, дерко розгубилася зі своїми мріями та не могла тому на сну видістатися.

Ну, настільки, наскільки вона вже потонула, не будемо вже непотопити її пам'яті ріжними романтичними замітками. Так ось, околом сегої годіні, Горбатів прийжджав неваді в місли своєї, а місли служби та спішній побачити свою лубу.

Він перший скаже з пароллава. І щось там несе в розкажі. Або там гостинці, або якийсь фаталяк, або якийсь небудяк гарнудник.

Він дає їй дарунки так тут-тут.

Він, хоч якийсь, але якийсь, а вона, безумовно, відповідала своєму назначенню.

І наскільки вона була його дружиною — вона грала в його дулку, з усім таким погоджувалася та страх як падала над колишнім життям.

же сам по спінні поліпсує, лупе, обімає. Шо йому! Він, головне, ніякого суспільного тугару не диває й усе замкнута в своєму горизонті й у свої ніжні пережіння.

Ну, вона галіє, що він приносилася на носик і їде на своїх тонких ніжках.

Ліше одію словом, вона потонула. Дуже, самособою, жолу, зовсім суміш факту, та вернути її до життя, тим більше з нашою медичною годі.

Самособою, колюб вона в свій час зіймалася бодій р'єр ханкою, вона дала би собі раду в останній хвалі та, вилити біа. А тут зі своїми цвітими кіндуєся та нараз пішла на дно; не протривала природі.

Тим більше, що вона йшла на ховякх колодах. Вона все по тих колодах ходила купатися. А тут пішла піся дошу на своїх французьких обидіах і впала. Ліше що фаталяк зіймилася на плоти.

А, може бути, вона й нарочно у воду зіскулася. Може вона жила, жила в такій афобаній елементом і вела тай утонувала. Тим більше, може бути, він запаморочив її голову своєю містикою.

Та ліше, самособою, як так. Сомі усього, коли пояснити психологічно — вона поспівувалася на колодах і потонула.

Самособою, не будемо андато розкривати читачі містичним описом дальших міг, а ніким не здоров'яте-

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.
Життєво гуртується.

В суботу, 16 січня 1932 р. Жіночий Відділ Українського Демократичного Клубу в Джерзі Сіті урочисто відсвяткував новорічну забаву.

Саму клубу на Вен Випли своєю була повна. Поряд з собою сім до доброї вечери, як приготували комедію клубу. Після вечери квартет молодих артистів грав українські пісні. Квартет складали: Марсес Варнер, сестра, і Дмитрій Варнер, брат, і Оля Дмитрія при фортепіано. — Маленькі Анна Грабар і Марія Варнер танцювали до музики квартету.

По вечері були танці для всіх. До комітету, який так гарно приготував добру вечірню забаву, входили: Анна Майнісовська, Анна Варнер, Стела Варнер, Марія Грабар, Францес Якович, Анна Кудзевич, Анна Микитка, Анна Сорентіно і Анна Шимон.

Збірники це замітне тит, що воно перше цього роду в Джерзі Сіті, уряджене самими жінками, а це громада одна з найстаріших в Америці. Жінки і дітвора, котрі належать до цього клубу, є по більшій частині або роджені або змалку виховані в Америці. Пані А. Майнісовська і А. Варнер були перші ініціаторки товариства і видно, що поведи справу досить енергійно, коли на протязі трох місяців зберували понад 50 членів, а всі активні й очі до праці. При добрій волі жіноцтва в Джерзі Сіті і постійній праці членів цей клуб може стати скоро одним з найбільших того роду жіночих клубів.

Можемо мати повну надію, що члени клубу, зроби́ть багато для громади і народу. Іасть ім Боже в так гарно розпочатім ділі.

Гість.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Річні збори Клубу Українських Танцюристок.

В суботу, 2-го січня 1932 р., скликали всіх танцюристок

в Шикаго, котрі вчинили українських народних танців, школах В. Абраменка, на річні збори, якими проводила д-р Г. Г. Скегар, а секретарювали Кождий з бійтих серія був готовий ахолити кожне слово шановного делегата. Шановний представник передав у перших статтях вибраний заряд на 1932 рік, до якого увійшли наступні: Вол. Шемердик, голова; Ольга Коцюковська, заступниця голо; Марія Козира, секр. рекорд; Евгения Вишоновська, секр. фін; Мих. Сентук, касієр; Іван Савчин і Софія Коцюковська, контролери, а д-р Г. Г. Скегар, менеджер.

Д-р Скегар виголосив довшу промову про вагу танку та програму праці Клубу на сілдуочий рік. Рівнож він, щоби збори прийняли п. Абраменка п. Мих. Гиру як почесних членів Клубу, за їх невипущу дою і невдоволенням дою, а зокрема предшоби збори іменували це й ставив працю Рідної Школи д-ра Скегара почесним членом. Збори прийняли отих трох українського шкільництва та визначних громадян в почесні членство з великим одушевленням під польським збором удержувати рідні школи і ратувати наше грядуче майбутнє покоління від національної загуби і внаслідок цього на цім пан Ясінчук закінчив свою промову, а публіка виногородила його гримками одлесаками.

Мішаний хор під управою п. А. Дроздяка відспівав кілька пісень, уміло підобраних для звелчання свята. По співі п. Олексій Шаршшов коротенькою, а горячою промовою вівав присутніх до зложення шкелрої лепти на Рідну Школу. Збірка помімо страшного безбортіа, яке триває вже більше як два роки в околиці Шамокіна, унічалась наздвичайно гарним успіхом.

Зожили, як сідує: Н. Н. 50 дол.; на галі зборно меншими і більшими датками \$108.72; Громада Монт Кармел, Па., вручила делегатові 20 дол. Разом \$178.72.

Гроші передано п. Ясінчуку, до переслання до краю членів Об'єднання.

По збірці діточий хор відспівав кілька гарних пісень, за що по кожній пісні був нагороджуваний гучним одлесаками.

Отже величаво свято закінчили промовою п. Володимир Глоба, председатель нашої церковної громади, висловивши по

п. Льва Ясінчука. Коли п. Ясінчук вступив на піднянці, школах В. Абраменка, на річні збори, якими проводила д-р Г. Г. Скегар, а секретарювали Кождий з бійтих серія був готовий ахолити кожне слово шановного делегата. Шановний представник передав у перших статтях вибраний заряд на 1932 рік, до якого увійшли наступні: Вол. Шемердик, голова; Ольга Коцюковська, заступниця голо; Марія Козира, секр. рекорд; Евгения Вишоновська, секр. фін; Мих. Сентук, касієр; Іван Савчин і Софія Коцюковська, контролери, а д-р Г. Г. Скегар, менеджер.

Д-р Скегар виголосив довшу промову про вагу танку та програму праці Клубу на сілдуочий рік. Рівнож він, щоби збори прийняли п. Абраменка п. Мих. Гиру як почесних членів Клубу, за їх невипущу дою і невдоволенням дою, а зокрема предшоби збори іменували це й ставив працю Рідної Школи д-ра Скегара почесним членом. Збори прийняли отих трох українського шкільництва та визначних громадян в почесні членство з великим одушевленням під польським збором удержувати рідні школи і ратувати наше грядуче майбутнє покоління від національної загуби і внаслідок цього на цім пан Ясінчук закінчив свою промову, а публіка виногородила його гримками одлесаками.

Мішаний хор під управою п. А. Дроздяка відспівав кілька пісень, уміло підобраних для звелчання свята.

По співі п. Олексій Шаршшов коротенькою, а горячою промовою вівав присутніх до зложення шкелрої лепти на Рідну Школу. Збірка помімо страшного безбортіа, яке триває вже більше як два роки в околиці Шамокіна, унічалась наздвичайно гарним успіхом.

Зожили, як сідує: Н. Н. 50 дол.; на галі зборно меншими і більшими датками \$108.72; Громада Монт Кармел, Па., вручила делегатові 20 дол. Разом \$178.72.

Гроші передано п. Ясінчуку, до переслання до краю членів Об'єднання.

По збірці діточий хор відспівав кілька гарних пісень, за що по кожній пісні був нагороджуваний гучним одлесаками.

Отже величаво свято закінчили промовою п. Володимир Глоба, председатель нашої церковної громади, висловивши по

іхав у Відрадіне, а відсіля у Ленінград.

Недавню його бачили — він ішов уліцею з якоюсь до жіночкою. Він віз під лік — і щось так приговорював.

Так ось і вся пригода. Память потонула в та глибоко належесю любов до неї, якійшій пошануванню повстанням і місць і перейшло до біжучих справ. Тим більше, пора не така, щоби довго задержуватися біл потонутих героїв і підвалити під них уську психологію, фізіологію та й тому подібне.

З російського перекладу М. Н.

М. Світенький.

ПЕРЕДІСТОРИЧНІ ГРОБИ В ПАДІЧИНІ.

При кінці жовтня минулого року відкрити випадково в селі Ладичині на ниві, званій „Чабаки“, передісторичні гроби. Село Ладичині, територіальною повою, дежить між рікою Серетом і Стрипою. Через село плыве ріка Волява, глибокий яр. В околиці, є чимало давніх могом, до цього часу ніким не розсліджених. Ужинають тут досі старинні назви рік, озер, осель і поодиноких сіл. Тут сам осередок степів „Ладичиня“. Частина села здається колись „Пандорова долина“. Одно з озер здержало ще по нинішній день назву „Бе-

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБ'ЄДНАННЯ (за грудень 1931)

З переносу з попереднього місяця
Прихід за грудень 1931 р.

І. ПРИХІД:
\$ 139.49
2,146.81

Разом \$2,286.30

II. РОЗХІД:
а) Висилка до краю:

1) Інваліди \$700.00
2) Рідна Школа 500.00
3) Визвольна боротьба 400.00
4) Політичні зв'язи 100.00
5) „Просвіта“ у Львові 100.00
6) На охорону могил Вітовського 80.00
7) Сироти 70.00
8) Письменники 50.00
9) Пропаганда 50.00
10) На охорону Зборської могили 20.00
11) „Жіноча Доля“ 30.00
12) Народний Дім у Виткові Новім 25.00
13) Оплата пересилки і листів 10.45 \$2,135.45

б) Удержання канцелярії 25.00
в) Почтова скринка 4.00

Разом \$2,164.45

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:
Загальний прихід за грудень 1931. \$2,286.30
Розхід 2,164.45

Остатється в касі Об'єднання з кінцем грудня 1931 р. \$ 121.85
Об'єднання Укр. Організації в Америці.

диз, що на свято прибуло так багато громадян, а Шамокіна, котрих прийнято щирими одлесаками. Були це солісти: пані Марія Гребенюкська, сопран; панна Оля Танчуківна, сопран; пан Роман Придаткевич, соліст-скрипка і композитор.

Богата і гарно уложена програма була виконана найбільшим артизмом. Слухачі не могли налюбуватися чудовими українськими композиціями.

Кожний мусить признати, що „Тріо“, це велике прибирання в українським музичним життю. Спеціально мушу піднести високу музичну інтелектуальну соліста-скрипка, п. Придаткевича, котрий своїм виконанням може відвоювати найвищих музиків.

Мило перейшов той вечір на пісню і музику, який залишив у слухачів надзвичайно гарне враження.

Було б бажаним, щоби болю повторити і дати це раз нагоді нашої громадні пізнати скориш нашої музичної культури.

Любітель музики.

НЮАРК, Н. ДЖ.
„Українське Тріо“ з українською музикою.

В неділю, 17 січня ц. р., загощало до Ньюарку „Українське Тріо“, яке алуштувало в нас перший свій концерт. Гарна сая Гріффіт Аудіторіум на Брод уліці і славне наше „Тріо“ повинні були притягнути на концерт принаймні свідомішу частину громади. Аце цього не було. Кажуть, що перешкодило йому і через негоду не було стільки публіки, як можна було надіятися. Та я від себе знаю, що не дощ тут завинув, а наша байдужність до нашого мистецтва та наше „традиційне“ ліниство.

дана Януша про археологічні розкопки, а про все інше, що могло би торкатися праісторії Поділля, нема нічого. При нагоді згадаю тут бодай мимолетом деякі назви, нпр. Ладичині. Ця назва може походити від „Ладичини“, що означало би, що Ладичині був колись власністю теробельських князівських владик, а може та назва пішла і від богині „Ладо“, якої культ у деяких обрядах і піснях на Поділлі здержувався досі. Озеро „Беринда“ свідчить до би, що мешканці Поділля, Тиверські й Угличі, були витиснені степовими кочівниками „Берендіями“. Ріка „Волява“, яке найстарша назва від пня „Вол“, як інші славянські ріки (за Іованським) від пня „Дно“, „Вол“, „Дністер, Дніпро, Дунай, Родан і т. д.

Назва степів „Панталіха“ не безпечною переміна з „Путь до лиха“, що відповідає дійсності.

„Пандорова“ долина, цеж початок дороги: „Путь до рини і доли“ і дійсно, тут починається вже дорога яром-долиною попри Воляву та Серет, геть далеко Поділля.

Князівські городи, нинішня Теробель, мусів перетворити в „Тремболов“ або „Теремболов“. Ще в 1870 роках ішли з селі не скаже: Яду з Теробель, тільки з Теремболов. Коли доламо, що нині ще відомі і знають в Теробелі говині-ліписті і ярмарки на св. Івана Купала, то назва Терем-Болов, означала: терем-Болова —

НОВИ ПРОВОКАЦІЇ МОСКВО-ФІЛІВ.

Від часу варшавського зізду російських організації в Польщі львівський орган галицьких москвофілів, „Русский Голос“, підвищує тон, стаючи знову напаласиво газеткою та від часу до часу пускокає по давньому на явні провокації.

І так напр. в 44 числі з 29 листопада, у передовій статті, що з приводу перемисльських виборів, п. Бондаренко дозволив собі якити так фразу:

„Україні теж оборонити мандат. Так і треба, бо нема санаші без мазепи (?), як не-ма змалі без сонця“. (Українці теж отстояли мандат. Так і сбудеть, бо нїт санаші без мазепи, як нїт змалі без сонця).

Що значить та дураска фраза? Значить лише „руські“ редактори. Чейже трауно підозрівати, що вони поважую думати, що один український мандат на одну зоборачовану літ у окрузі, в якій ще в 1928 році Українці зоборачували два мандати на дві взаємно побороку себе сісти, що той один мандат „подарувала“ нам санаша? Шож до „землі і сонця“, що згається таксамо „руським“ редактором найкраще „сонця“ передовоїми галицькими намісниками в році Андрія Галицького та всьляких інших у ній якусь картку. Добуваче зовнішніх „життєдайних про-картку та читає на ній написані, то на галицькій землі не таке: „Тепер ти переконався, що фляшка порожня, себто що ми випили з неї вино. Тому скажи нам: „На здоровля!“

Судять: Чи то правда, що обвинувачений назвав сусіда злодієм і бандитом? Обвинувачений: Так, пане суддя.

Судять: І брехунком і обманцем? Обвинувачений: Ні, пане суддя. Я про те забув. Годі собі все відразу пригадати.

Злобний Клубочський стрінув приятеля, що вивів на прохід двоє дітей. Як упівр.

— Як ся маєш, — каже гордо батько дітей до Клубочського. — Нині я виві хлопців на прохід. Вони найрайдше йдуть з батьком.

— Так? — спитав злобний Клубочський. — А ось нині ти вивішов з ними на прохід!

Новинки прибирали часто вірування і культуру завоювальних наслідків?

Не маю ніякої претенсії, щоби ці мої завадки були мірдатними, а коли я їх подаю, то маю на увазі, щоби звернути увагу, що вловити вайтцую мислювати можуть крім праісторичних-археологіч. також праісторично-мозаїчних.

Тепер світо підобрани гроби можуть відкрити багато нового, досі ще не розслідженого, коли хтось збавляю і вестеро-нонимі нині займається. Компетентні до цього люди повинні тую справу якнайкорше і наосновніше зайнятися, бо на тих гробах стоять кімні бузь, а при їх розбірці може зникнути багато важливого. Раяншо вестеро треба знятися до роботи.

Вкінці згадаю, що на тих полях дуже часто вночі показується вогнисті кулі, які несуться низько над землею, а людська увага наведе їх часто чоловічій формі. Згодом ці кулі розпливаються у вездусі. — („Діло“).

НА КОНЦЕРТІ АБО ВЧУ вчеште виступити з патріотичною мовою, купити собі ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ О. М. КИНАДА (Іна киноміст з перекладом і доп.).

„СВОБОДА“ 31-43 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОДЯКА

Я ніжче підписаний член Бр. св. Василія, від 168 У. Н. Союзу в Перт Амбон, Н. Д. Ж., складаю ширю подяку головному урядові У. Н. Союзу за уделення мені з фонду допомогового \$75.

Микола Стек.

Прохожий бачить, що морська філа несут фляшку. — Певно якась вістка з розбитого корабля! — думає прохожий. Коли філа донесла фляшку яко близько, прохожих намісників в році Андрія Галицького та всьляких інших у ній якусь картку. Добуваче зовнішніх „життєдайних про-картку та читає на ній написані, то на галицькій землі не таке: „Тепер ти переконався, що фляшка порожня, себто що ми випили з неї вино. Тому скажи нам: „На здоровля!“

Судять: Чи то правда, що обвинувачений назвав сусіда злодієм і бандитом? Обвинувачений: Так, пане суддя.

Судять: І брехунком і обманцем? Обвинувачений: Ні, пане суддя. Я про те забув. Годі собі все відразу пригадати.

Злобний Клубочський стрінув приятеля, що вивів на прохід двоє дітей. Як упівр.

— Як ся маєш, — каже гордо батько дітей до Клубочського. — Нині я виві хлопців на прохід. Вони найрайдше йдуть з батьком.

— Так? — спитав злобний Клубочський. — А ось нині ти вивішов з ними на прохід!

Новинки прибирали часто вірування і культуру завоювальних наслідків?

Не маю ніякої претенсії, щоби ці мої завадки були мірдатними, а коли я їх подаю, то маю на увазі, щоби звернути увагу, що вловити вайтцую мислювати можуть крім праісторичних-археологіч. також праісторично-мозаїчних.

Тепер світо підобрани гроби можуть відкрити багато нового, досі ще не розслідженого, коли хтось збавляю і вестеро-нонимі нині займається. Компетентні до цього люди повинні тую справу якнайкорше і наосновніше зайнятися, бо на тих гробах стоять кімні бузь, а при їх розбірці може зникнути багато важливого. Раяншо вестеро треба знятися до роботи.

Вкінці згадаю, що на тих полях дуже часто вночі показується вогнисті кулі, які несуться низько над землею, а людська увага наведе їх часто чоловічій формі. Згодом ці кулі розпливаються у вездусі. — („Діло“).

НА КОНЦЕРТІ АБО ВЧУ вчеште виступити з патріотичною мовою, купити собі ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ О. М. КИНАДА (Іна киноміст з перекладом і доп.).

„СВОБОДА“ 31-43 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

„СВОБОДА“ 31-43 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

ORTHODOX GROUPS IN VICINITY WILL MARK CHRISTMAS

Christmas will be observed in Troy and vicinity by Ukrainians and other members of the Eastern Orthodox Catholic Church tonight and tomorrow. The holiday is observed at this time, because all branches of the Eastern Church use the Julian calendar instead of the Gregorian calendar, which was introduced by Pope Gregory XIII in 1582, and according to that calendar, tomorrow is December 25.

With the Ukrainian people, observance of the holiday being of such importance, the church is celebrating the Christmas Eve supper is a solemn and symbolical affair and many of the Ukrainian people in the United States have continued to use the ceremonial established centuries ago. The table is first covered with hay and then the cloth is placed on it to represent the manger in which Christ was placed after His birth. In Ukraine, the people place hay on the table as a symbol of the stable, where Christ was born.

The supper consists of 12 courses, but none of them includes meat, which is forbidden on Christmas Eve. The first course of the supper is the cooked whole wheat served with honey and poppy seeds. The other courses include fish, beet soup or borsch, cabbage, mushrooms, potato dumplings or pierogi, buckwheat, dumplings wrapped in cabbage leaves, and stewed prunes. This meal is the only one all day for most of the people who follow strictly the rules of the church. Some of the older people eat nothing, others drink only tea and the children are permitted to drink milk. A candle, the symbol of the Christmas star, is lighted and placed on the table, where it remains all night. The head of the family begins the supper with a prayer and this is followed by the singing of Christmas carols. The observance also includes the time-honored custom of the children who receive their gifts after supper tonight and in turn present their gifts to their uncles, aunts and godparents.

"Troy Times", Jan. 6, 1932.

UKRAINIAN CHOIR MAKES INITIAL APPEARANCE

Program of Ukrainian Music and Folk Dances Presented at High School

St. John's Ukrainian Choir of Pittsfield made its initial appearance last night in a concert program given at the Pittsfield High School auditorium. The choir of 60 voices, under the direction of Harry Kannes, presented Ukrainian classical music and folk songs. Among the singers was a group of dancers who delighted with their entertainment of native dances.

It is interesting to note that the Ukrainian people, although comprising one of the smallest groups of the city, have organized and trained a choir for concert work in Pittsfield, where other community choirs are lacking. The choir was only recently formed and many of its members are very young, but the choir well presented last evening was meritorious and shows promise for further undertakings in the same field of Ukrainian music. It was announced last night that the choir is considering the performance of a light opera, but there are many who can give light opera in a mediocre manner, but few who can sing the type of music given last night, as can this choir. They might be well to enlarge their repertoire of native music.

Later Numbers Best

The program was divided into four parts, each of which concluded with a native dance. The choir excelled in the third and fourth parts, especially in the selections, "Over the Hills," "Kolomyjka by the Mill," and concluding number, "Here's the Hill, Here's Another." In the third group the choir sang, "Flowing River," "Girl in the Valley," "The People Talking," and "By the Woods." Except for the song, "Gypsy, My Gypsy" and "Asleep in the Deep," sung by the director, Mr. Kannes, practically the entire music was foreign and while unfamiliar to the average American audience, it was to that song here by the Russian choir.

The third part was featured by a group of Cossack's dances, both solo and group numbers. The dances were of all fast tempo and were executed in perfect time and step by the dancers. Their performance was almost perfect in character and quality. It was announced on the program that the introductory remarks would be made by Mayor Patrick J. Moore, but in his absence the choir was presented by Father Hundak of Troy, N. Y., a member of the audience. The overture was played by Charles Seddon, who also played the accompaniment for the choral numbers and the dances. The soloists were Miss Huska, Miss Scherban and Miss Kinash. There were also a Cossack's dance by Miss Amelia Stefania and a solo on a cymbal, an old Ukrainian instrument seldom heard in this country, rendered by John Grychak. The instrument resembles a xylophone, but lacks the depth and tone of that instrument.

Community Praised

Both Father Hundak and de director, Mr. Kannes, spoke. Father Hundak complimented the choir on the quality of the evening, and praised the Ukrainian community for sponsoring the concert. The proceeds from the concert, Mr. Kannes, will go toward a fund to erect an educational building for the young American Ukrainians of the city. Father Hundak also addressed the audience in English.

A note concerning the country of Ukraine, printed on the program, stated that the nation has a population of 40,000,000, ruled today by four nations. Thirty-one million are under Russian occupation, 8,000,000 under Poland, 450,000 under Czechoslovakia, and 550,000 under Rumania.

"The Berkshire Evening Eagle," Saturday, January 15, 1932.

MINISTER'S VISIT TO LONDON HELPS POLISH PRESTIGE

Zaleski's Conferences Viewed as Move to Larger Role in European Affairs

SECURITY PACT PROJECT EXPECTED AT GENEVA

Paris Seen Approving British Talks, Counteracting of Reich Propaganda

By RAYMOND GRAM SWING Evening Post Foreign Service Copyright, 1932, by N. Y. Evening Post, Inc.

LONDON, Jan. 18.—A few weeks ago now passed since M. Zaleski, the Polish Foreign Minister, visited London and nothing has happened to point to any particular results of that visit. Immediate consequence has not been

action, but prestige for Poland, of course.

British None too Friendly

The general impression of Poland in the average British mind is none too flattering. A good deal of it is not the result of German propaganda, but of Polish policy. The British never trusted the Silesian plebiscite, and they heartily dislike the treatment of Polish minorities, particularly the Ukrainians and Germans. It is true they have a great deal of sympathy with Germany's impatience over the corridor.

Most of the Polish news in the British press has come from correspondents stationed in Germany. Some of this, particularly in such newspapers with strong ultra traditions like the Manchester Guardian, has been told in a way most damaging to the Poles.

Another factor in British dislike of the Poles has been their quarreling and obstinacy at the League of Nations, where they at least once have been publicly rebuked by the British delegate.

By the British, then, it comes as good news that the Poles are going to take a broader view of their responsibilities. They are told that this has been decided upon by Pilsudski and Zaleski, and they approve and applaud.

"New York Evening Post," Monday, January 18, 1932.

POLES ACT TO EASE RULE IN UKRAINE

New Governor Is Named for Lvov and Three Closed High Schools Are Opened

AUTONOMY PLAN REJECTED

But Concessions in East Galicia Are Held Likely—Minority Leaders Are Still Disappointed.

Special Cable to The New York Times. WARSAW, Jan. 18.—For some time has been persistently rumored that the Polish Government is embarking on a new policy toward the Ukrainians, and that far-reaching concessions will be granted to achieve permanent and loyal Polish-Ukrainian cooperation in East Galicia.

Indeed, some of the recent developments in that troubled territory have confirmed these rumors. The Governor of the Province of Lvov, who was responsible for the punitive expedition in the fall of 1930, was replaced a few months ago, and a Vice Governor was appointed who was said to be half Pole, half Ukrainian.

The New York had a conference at the end of December with the representatives of many Ukrainian cultural and economic associations. Three Ukrainian high schools which had been closed for more than a year were reopened after a court had declared there were no adequate legal grounds for their suspension. Also, the Ukrainian cooperative movement, which suffered much during the "pacification" of 1930, received credit facilities.

Home Rule Rejected.

At the same time, however, a project for territorial autonomy and home rule in East Galicia was flatly rejected by the government majority in the Polish Sejm. The Polish Nationalists in East Galicia, very influential in the cities, had raised a loud cry, accusing the government of delivering the Polish population of that area to the Ukrainians. The Ukrainians themselves kept silent while awaiting the government's statement of policy, expecting in the course of the budgetary debate that statement was made by the

Minister of the Interior, Colonel Pieracki, in his speech on the inter-ethnic situation of Poland. It was cautious and non-committal. The Minister assured all of the national minorities in Poland of the government's readiness to extend every assistance and the protection of the State to them, but said it demanded loyalty in exchange.

Speaking of the happenings in East Galicia in 1930, he repeated that the government would not tolerate mutinous activities under the cover of national Ukrainian politics.

Colonel Pieracki said he regretted that the Ukrainian political party had not been amiable enough in condemning the policies of the illegal Ukrainian organizations. Then he quoted figures to prove the development of the Ukrainian cooperative movement since 1918 and the increased teaching of the dual languages, but he warned the Ukrainians against the overproduction of "intellectuals."

To Legislate Sporting Clubs.

He promised the legalization of the Ukrainian sporting associations which were suspended in 1930, but again un-

der condition that they would not mix in politics. Colonel Pieracki concluded by appealing for Polish-Ukrainian cooperation.

The Ukrainian Deputy Matrak followed, saying the Minister's statement could not satisfy the Ukrainians, who had once more been disappointed. Colonel Pieracki, he said, had promised nothing concrete.

The Ukrainian weekly Metla, which is regarded as the spokesman of the Ukrainian Greek Catholic Metropolitan, Count Septycki, in its Sunday issue appealed to the Ukrainian leaders not to neglect the Polish Government's friendly gesture.

"It is quite possible," Metla then goes on, "that this new policy of the Ukrainian Government is an attempt to mystify the foreign powers and to avoid unpleasant debate before the League of Nations and the Committee of Experts which deals with the Ukrainian complaint."

"The whole affair may end again in nothing but a policy most dangerous to the Ukrainian people."

"The New York Times," Tuesday, January 19, 1932.

Д-Р А. Т. КІЗЬОЙ.

ДЕШО З МЕДИЦИНИ

Питсбург, 10. 6. 1931. Вияв, Пане Докторе! Пояснити будьте ласка, що так зовиччя "Юрій" — це, наприклад, кажу, що Ви, наприклад, Елісон хоруват? Та кож нашість в цьому писанку, що означає "Брейт Геморидж" — це що номер сенатор Морро? Дякую.

З поважанням Р. М.

Відповідь.

І. "Юрій" — це затруття крові мозку. Звичайно на сюрхорій негуру терпіння на хорі, який І замість видавати му назвир — велика її части, широк вертається і мішатється у кровю. А що кров кружиться і відкидає нас не плаю, розуміється, така кров, зазначена мозку, та іншими величистими та тріаїлізми мішаними — затроємо цілий наш організм.

Хорія на "Юрій" скарпиться на білі і завороти голови, є сплячий, часом може тріати цікавку, та часта тріати мову і западає в несприятельність.

Коли затруття є сильне — негуруй часта блює, попадає в конвульсії та відкидає, неправильно. І коли негура інша, приходить дуже скоро, а в 2 до 4 дні; залежить це все від складності ушкодження, зини, даєбесті і т. д. По ученому зуть шо негуру "Тромбозі".

ІІ. "Брейт Геморидж" — або "Аполексія" є се звичайно негура, де жидка шо достовірно кров до мозку, трієсно і кров, звичайно мозок, тисне на части мозку, що контролюють

биття серця та відкиду. Коли наблизити стільки крові до мозку, шо парализує чи то биття серця, чи відкидування, в той час наступає смерть, тому звичайно люди на шо негуру умиряють нагого.

По нашому аполексію можна назвати кровоотокані мозку. Селяни, звичайно, коли хто вмер на аполексію, кажу, що його "шляк трафіє".

Кровоотки мозку трапляються звичайно в людей старших віком, та в тих, хто трієлять на т. зв. "високі тиснення крові" (тай блон прешур), та загалі на серцеві та ниркові негури. Аполексія, не все спричинює смерть нагого. В богато випадках — зажезко, де є вибух крові, та вкраз в котрім місці мозку — кровоотки можуть спричинити лише параліз лівої, мови, ноги і руки і т. д.

Є також аж три роди абнотри відмінні негури, шо спричинюють примором параліз, чи то безсприятельності і т. д. Першою є аполексія, або кровоотки. Другою є заткання жидартерій із зіпненою кровю.

Сю негуру по ученому називають "Емболозі". Трапляється вона в негурах серцевих, а не при загальному зажезканні крові. Третьою є заткання жид-венів, котрийми кров відкидає. Буває се звичайно в таких негурах як сифізіс, анемія, даєбесті і т. д. По ученому зуть шо негуру "Тромбозі".

При затканні, чи так званий обструкції жид, артерій чи жид, наголі смерті звичайно немає, лише наступає параліз та інші комплікації, як тяжкий

відлих, параліз кіншок і т. д. Та пізніше звичайно бувають правдиві кровотоки, а якіні приходить і смерть.

Лікування "Юрій" є трудне і майже безнадійне. Звичайно при таких негурах є ще й інші негури та комбінації, примор негура серця, або цукрова діабетіс (даєбестіс), як було в Елісона і т. д. Звичайно робиться все, що можна, щоб унеможливити функції нерво, як горачі купелі, часті дегації і т. д. При тім треба підтримувати функції серця, давати підтримуючі сердечники та уважати жа жодуток, котрого тоді не можна обхотувати.

В кровоотках мозку звичайно наступає нагла смерть. Стається це звичайно в часі сну. Отже лікувати нема що.

У випадках, де є лише параліз; чи то шлукотний, чи лише на один бік, примором одну руку і ногу, параліз мови, і т. д., тоді є велика знатя примором парализу і чи є то т. зв. "Емболозі", де треба лікувати і звернути увагу на серцеві негури; або чи то "Тромбозі", де примором може бути негура сифізісу і т. д. Тоді лікувати сифізіс, анемію, чи іншу негуру.

Д-Р КІЗЬОЙ.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Збірка Рідної Школи на родинні свята.

В домі годового касієра У. Н. Союз, а. Василя Левчику, відбулася 26 грудня христини його внука Василя, сина п. Михайла і Марії Феуцелів. Хресту довершив наш місцевий парох о. М. Кінаш.

По закінченні релігійній церемонії почалася весела родина забава, до котрої наші шановні господарі надзвичайно гарно приготувалися.

Першу бесіду виготовив наш улюблений парох о. М. Кінаш, а по ньм дались говоріння, — таксамо в родинній дузі: п. А. Олексія, А. Горюхівський, П. Слободин, В. Левчик і П. Майновський.

Гром. П. А. Горюхівський змалював наше загально-національне стремління, підняв саудати Рідної Школи, а зарозом і значини для нас, Українців, на булучність та попросив всіх присутніх гостей о добровільну жертву на нашу національну інституцію Рідну школу. Безпосередньо по сіб бесіду забрали се раз слово о. М. Кінаш і П. Слободин, котрі таксамо теплим словом бесіду й просьбу першого бесідики підібрали.

По сім наступила збірка, ко-

трою записав А. Горюхівський і п. Майновський. Жертвував сідуючі особи: По 50: В. Левчик і М. Феуцел; по 25: о. М. Кінаш, П. Слободин, П. Майновський, Ю. Карпачук; по 10: А. Горюхівський, І. Жарський, К. Краєв, А. Олексія, В. Владик, А. Союз, Ф. Феуцел, Я. Яловський, Г. Гавришак, Попович і п. Майновський; а \$1.10 дрібничка жертвами. — Разом \$31.10.

При кінці збірки п. В. Жарчик просив, щоб си жидка була вислана виключно тільки на Рідну Школу на Левкину, на шо присутні гості і далися.

Повищу суму вислану Рідного Краю через Обиду.

Пітер.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На відзначення сорбів та іжевалів і борити.

Організація Державного Народження України ч. 20, переслала \$30 через Обиду на Рідного Краю. Гроші переслано: \$10 на УВО, \$10 для алілів у Львові і \$10 для українських повновесніх, Петро Гринів, секретар.

ПАМ'ЯТАЙТЕ НА АДРЕСУ "ОБЕДНАННЯ". "ОБЕДНАННЯ". P. O. Box 122, Hudson Terminal, NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПРОДАМ ШТОР або примор сіданки, спростані, та гаретного шлюпка, котрий має наскот лозари. Лоза гарета є велика, а шлюпка гаретна. CANDY & PRODUCE STORE, 215 Ave. A, (близко 14 вул.), New York, N. Y.

ПОШУКУЮ Чесної вдови до заряду дому на фармі Гантсінгс.

Andrew Turpak, 52 Prospect Ave., Bayonne, N. J.

Ревматичні болі у м'язі і суглобах узусом швидко зникне ПЕИ-Н-ЕКСПЕЛЕР

Д-Р ЮРІЙ АНРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y. (межні 9 і 10 вул.) Tel. ALGONQUIN 4-8625. Уроків годінь: раніо від 10 до 11, вечер від 6 до 8, а в негоді відшукувати.

ВЗОРИ

модні, нові та заплановані D. M. C. стріменові плати. Підшито по кінтатові до UKRAINIAN BAZAR, 176 E. 4th St., New York, N. Y.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1932.

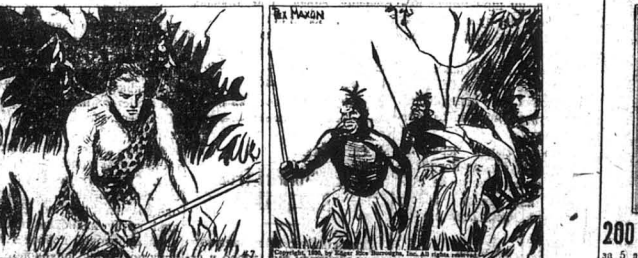
200 Стініні КАЛЕНДАРІ НА 1932 рік має ілюстрації з різку. Ціна за один 25 цт. 5 за десяток, 2 за 50, 100 за 10 доларів. Купити собі такі ілюстровані календарі. Замовлення посилати на адресу: ROBINSON KUYANIK, Station D, Box 182, New York, N. Y.

ПЕТРО КРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАДЧИК ЗАКАЖАЄ ПОКОРОНАМ В БРОК, BROOKLYN, NEW YORK І ОКЛИДЖІ. Tel.: CRONCH 4-2548 NEW YORK CITY 125 E. 7th STREET.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТІ З МІСТА ОПАР.

Ленді Грейскот мавляла в свій уяв поворот Тарзана до своєї форми. Вона мавляла собі картини, як він побачить, що там сталося, як він переконаний, що це справа рух Ахмета Зекі і як він почне шукати її слідів. У Тарзана з'явився промінь миттєвого, пригадав, що мав гарні, блискучі кінці, з якими він грався. Хотівся йому знову лийти погратися, а тому він вирішував ту, де їх заховав. Тім він не знайшов їх.

Випадково він бачив, як недалеко нього пройшла група джунглі. Це були його люди під проводом Базулі. Вони також поспішали сідати тих, що спалили і розграбили фарму лорда Грейскота та вкрали його дружину. Вони йшли сідати Ахмета Зекі та хорий з'явився Тарзана не міг пізнати і пригадав їх. Вони були діт його норогами як дожда людини, яку він сідати бу в джунглях. Одного вечора сідати привели Тарзана перед паркий якогось табору.